

Izglītība Kultūra

Izstāde „Improvizācijas meistars Minhauzens”

IK Inta Šmitiņa

Speciāli „Izglītībai
un Kultūrai”

„Minhauzenam bijusi pašam sava sapņu pasaule, sava Ulubele. Viņš teicis: „Ja man sirdī paliek skumji, es aizbraucu uz savu Ulubeli. Tur es esmu liels un bagāts vīrs, tur man ir liela pils un daudz sulaiņu – viens simts mani modina, divi simti mani ģērbj, trīs simti mani ēdina. Un cilvēki! Cilvēki tur tikai smaida. Mēs toveros kāpostus skābējam, bet viņi pilnus toverus piesmaidījuši ar smaidiem. Un vēl. Kad man paliek 70, es aizbraucu uz savu Ulubeli, tur man 20 gadīņus no met nost, un es atgriežos jaunāks. Un atkal: kā pienāk 70, tā uz Ulubeli!” tā savā laikā vēstīja Austra Dektere, stāstniece pirmajā Minhauzena muzejā vecajā Duntēs krogā.

Tad jau sanāk, ka pašreizējais Minhauzena vecums ir tikai minams... Bet lai nu kā būtu – savu 288. dzimšanas dienu visiem zināmais godavīrs, fantāzijas lielmeistars un dižimprovi-

Foto: no personīgā arhīva

Attēlā no kreisās: S. Buka, V. Kocere, I. Noriņa (Jakobīne).

zators brīvkungs Hieronims Kārlis Frīdrihs fon Minhauzens, pārnācis tikko no kara lauka, dodamies pa ceļam caur Rīgu un Dunti uz Ulubeli, atzīmēja Baltijas Starptautiskās akadēmijas Centrālajā bibliotēkā 2008. gada 12. maijā. Tas bija saistīts ar izstādes atklāšanu, kura veidota no Latvijas Akadēmiskās bibliotēkas krājuma, bet tās iekārtošanā piedalījās abas bibliotēkas.

Latviešu valodā grāmata par Minhauzena piedzīvojumiem pirmoreiz izdota Jelgavā 1870. gadā – sko-

lotāja, mācību grāmatu un vārdnīcu autora, tulkotāja un rakstnieka Frīdriha (Friča) Mekona (1833 – 1901) tulkojumā. Grāmata ievietoti 77 stāsti par barona Minhauzena piedzīvojumiem un tie ir „pušķoti ar 16 bildēm”. Šī grāmata kopā ar citiem, vēlākiem, izdevumiem aplūkojama izstādē. Izstādē redzamas ne tikai grāmatas latviešu valodā, bet arī reti izdevumi angļu, vācu un krievu valodā, kas veltīti slavenā dēkaiņa piedzīvojumiem.

Baltijas vācu vēsturnieka Konstantīna Metiga

(1851 – 1914) darbā „Münchhausen und Sophie von Anhalt-Zerbst, die spätere Kaiserin Katharina II in Riga” izmantots bagāts vēsturisku faktu materiāls par nākamās krievu valdnieces Katrīnas II un Minhauzena uzturēšanos Rīgā.

Latvijas Akadēmiskajā bibliotēkā Rokrakstu un reto grāmatu nodaļā atrodami Duntenu ģimenes dokumenti – mājas grāmata, Jakobīnes tēva Georga Duntena dokumenti un citi materiāli. Šo materiālu kopijas aplūkojamas izstādē.

Jāpiemin, ka arī Kurzeme var lepoties ar savu Minhauzenu – baltvācu mākslinieku, literātu un kaislīgu mednieku – Johanu Heinrichu Baumanu (1753 – 1832), kurš arī mīlējis stāstīt savus medību piedzīvojumus un pats atzīmējis, ka tajos robežojas patiesais ar nepatieso.

Minhauzena skatuves gaitas Latvijā sākas 1941. gadā Dailes teātrī, kad Mārtiņa Ziverta sarakstīto lugu „Minhauzena precības” iestudē Eduards Smiļģis. Latvijas Akadēmiskās bibliotēkas krājumā ir šīs lugas dažu gadu iestudējumu programmas vairākos teātros.

Minhauzens kopā ar Latvijas Akadēmiskās bibliotēkas izstādi ir izceļojis arī pāri Latvijas robežām – pabijjis gan Kuresāres pilī Igaunijā, gan tālajā Ukrainas pilsētā Harkovā.

Izstādi atklāja Latvijas Akadēmiskās bibliotēkas direktore Venta Kocere un Baltijas Starptautiskās akadēmijas Senāta priekšsēdētājs Staņislavs Buka.

Pats Minhauzens izstādes atklāšanas dienā tomēr bija jūties saguris pēc jubilejas svinībām un pīļu

medībām, tādēļ savā vietā bija atsūtījis uzticamo lauļāto draudzēni Jakobīni. Daiļā Jakobīne (Minhauzena muzeja direktore Irīna Noriņa) pārbaudīja klātesošo zināšanas par Minhauzena piedzīvojumiem – kur sniega vētrā ticis piesiets zirgs (pie baznīcas tornā), kādām ceptajām olām barons devis priekšroku (izrādās – mīlākās bijušas gaiļa olas) un citas tikpat pārsteidzošas lietas. Kā studenti, tā pasniedzji labi pārzināja Minhauzena stāstus, tādēļ Jakobīnes līdzpatveiste suvenīri ātri atrada sev jaunus īpašniekus.

Dzejnieks Felikss Kacc nolasīja eksromptā radušos dzejoļi.

Ļoti emocionāli izstādes atklāšanā runāja Baltijas Starptautiskās akadēmijas Centrālās bibliotēkas direktore Olga Zdebska un Baltijas Starptautiskās akadēmijas Kultūras centra vadītāja Tamila Nosova.

Jakobīne izstādes noslēgumā, saņemusi suvenīru ar daudziem jo daudziem piepūstiem baloniem, pacēlās gaisā un devās atceļā uz Dunti, kur viņu gaidīja pats jubilārs. ❁